

*Fjällbild av Kjell Rosén, utförd 1966.
Olja på duk, 65 x 105 cm. Privat ägo.
Foto: Fredrik Elgh.*

ALLMÄNT

Kjell Rosén – livet och konsten

Fredrik Elgh

Kjell Rosén (1909–1982) föddes i Umeå. Han var femte barnet i en stor syskonskara på nio, födda mellan 1902 och 1920. Föräldrarna var Gustav och Tyra Rosén. Pappan var en välkänd person i Umeå från det tidiga 1900-talet och framåt. Han var politiker och tidningsman med sin bas i den frisinade Västerbottens-Kuriren. Familjen Rosén var under många år bosatt på övre våningen i det som idag kallas det "Blå huset" i centrala Umeå. På bottenplanet låg Västerbottens-Kurirens redaktion och tryckeri, så barnen fick verklig närbild med tidningsarbetet. Om detta skriver Kjell Rosén i sina självbiografiska anteckningar att de "gjorde småjobb på tidningen, drällde omkring och insöp doften av trycksvärta, läste korrektur på grisannonser och predikoturer, städade bort skräp [...] och så gick vi, gräsligt avundade av klasskompisar gratis på biograferna för att vi skrev biorecensioner".

2021-10-14

Huset till höger, i hörnet Skolgatan-Vasagatan i Umeå, inrymde Västerbottens-Kurirens redaktion och tryckeri i markplanet och familjen Roséns sex-rums-lägenhet en trappa upp. Arkitekt var Fridolf Sandgren (1854–1936) och byggår 1891. Bild från vykort daterat före sekelskiftet 1900, H. Glas pappershandel, Umeå.

Kjell Rosén växte upp med en stridbar och omstridd pappa. Hans skolgång blev relativt svår till följd av det och han fick kämpa med både ungdomar och lärare som inte gillade faderns politiska hållning. Kjell Rosén kände sig ibland rent utav motarbetad och har beskrivit hur han vantrivdes i skolan och hur betygen dalade.

De besvärliga skolorn i Umeå avbröts lyckligtvis när Gustav Rosén utsågs till försvarsminister i Carl Gustaf Ekmans liberala ministär 1926. Familjen flyttade då till Stockholm. Kjell Rosén gick i Enskilda gymnasiet som på den tiden låg på Biblioteksgatan mellan Stureplan och Kungliga biblioteket. Han fann sig väl till rätta och skolarbetet gick bra men fullföljde inte studierna. 1928 reste Kjell Rosén i stället till Göteborg för att utbilda sig vid Chalmers tekniska instituts lägre avdelning. Hans mål var att sedan fortsätta på den högre avdelningen för att bli arkitekt.

Konstnären

Det var helt uppenbart att Kjell Rosén hade ett stort estetiskt intresse. Han hade alltid tyckt om teckningsämnet i skolan. Inte för att det gick särskilt bra betygmässigt, åtminstone inte i realskolan i Umeå. Han skojade om att han lyckades höja betyget i teckning från Bc till Ba med hjälp av ett "förtjänstfullt kopierat tapetmönster" som måste ha tilltalat hans teckningslärare Maja Beskow.

Arkitekturyrket innebar karriärmöjligheter men

också tillfälle att odla ett konstnärligt intresse. Tyvärr lockade inte allt som stod på schemat vid Chalmers. De praktiska studierna i verkstäderna och teckningsstudierna stimulerade. Sämre var det med matematiken och fysiken. Det gjorde att hans studier i Göteborg blev en aning splittrade. Den unge Kjell Rosén spenderade mycket tid på stadens konstmuseer när han egentligen förväntades plugga. Han skriver att det myckna studerandet av konsten i Göteborg fick honom att vädra morgonluft. Man kan tänka att han mötte mångt fint konstnärskap det där året. Göteborgskolorismen var bara i sin linda men några av konstverken kan han säkert ha stött på. Likaså verk av Carl Kylberg och Karl Isakson, två utpräglade kolorister som var stora inspiratörer för Kjell Rosén. Kylberg kom att ha personlig kontakt med Rosén senare i livet, bland annat i samband med en utställning i Umeå i mars 1938. Den utställningen recenserade Kjell Rosén i Västerbottens-Kuriren och däri framkommer en stark beundran av både Kylbergs och Isakssons måleri.

Kjell Rosén gav upp sina planer på att bli arkitekt redan efter ett år vid Chalmers. Han följde sin längtan till konsten och tog lån som möjliggjorde studier vid Edward Berggrens och Gottfrid Larssons konstskola i Stockholm 1929–1931. Vid denna tid var konstskolan inrymd i det Norra Kungstornet på Kungsgatan. Drygt 100 år efter starten 1920 lever den kvar som Konstskolan Idun Lovén vid Södertörns högskola i Flemingsberg. De var tjugo elever på konstskolan det året Kjell

Kjell Roséns kurs vid Edward Berggrens och Gottfrid Larssons konstkola 1929–1931. Kjell Rosén ses i mitten i den övre raden. Foto: Familjen Kjell Roséns släktarkiv

Rosén började, lika många unga kvinnor som män. Arbetet på skolan var intensivt och omväxlades med målning i en ateljé på Telegrafgränd i Gamla stan som han och en kamrat hyrde. Rosén beskriver att han målade modeller i ateljé och natur i frihet på Djurgården. Han berättar att "äntligen släpptes vi ut i frihet att måla våren på Djurgårn och det kändes förstås underbart. Andra konstskolor hade inmutat ekdungar i närheten och visst var det en avundsvärd tid för oss spिरande begåvningar (?)."

Kjell Rosén i sin ateljé på vinden vid den sydöstra gaveln i länsresidenset, Umeå. Foto: Familjen Kjell Roséns släktarkiv

Galleribesöken var många och det tycks ha varit en lycklig och kreativ tid. Kjell Rosén drygade ut kassan med att sälja en och annan målning. Han sålde också teaterrecensioner till Västerbottens-Kuriren som bistod honom med presskort.

1931 utsågs Gustav Rosén till landshövding i Västerbotten och familjen Rosén flyttade nu in i länsresidenset vid Storgatan i Umeå. I den vevan, vid 22 års ålder, återvände Kjell Rosén till födelsestaden. På residensets vind fick han tillgång till en lägenhet med ateljé. De rummen hittar man än idag ovan residensets östra gavel där två ljusinsläpp i form av fönsterkupor avslöjar läget. Tyvärr går det ett hisschakt rakt igenom lägenheten men rummen är ändå lätt igenkännbara.

Här började en mycket produktiv period som sträckte sig över i stort sett hela 1930-talet. 1933 reste Kjell Rosén och hans Umeå-konstnärskamrater Stig Wretling och Bertil Bajo Johansson med lastbåt neråt Medelhavet och stannade i flera månader. De målade flitigt på Mallorca, på den tiden bara sparsamt befolkad av turister, och fortsatte resan via Madrid och Prado-museet och vidare till Paris och London för att se på mer konst. De här inspirerande upplevelserna tycks ha varit viktiga för Kjell Roséns utveckling som konstnär. Han skriver att "en av förtjänsterna med resan var att vi upptäckte de måleriska möjligheterna hemma i Umeå. [...] [och] man var inte hemmablind längre".

Fjällbild av Kjell Rosén, utförd 1931. Motivet är från Klippen i Tärnafjällen. Det tillkom i samband med en fjällvandring samma år. Olja på pannå, 61 x 32 cm. Privat ägo. Foto: Fredrik Elgh.

*Spanienresan 1933. Från vänster ses konstnärerna Bertil Bajo Johansson, Kjell Rosén och Stig Wretling.
Foto: Familjen Kjell Roséns släktarkiv*

Det var vid den här tiden som han började intressera sig för porträttmåleriet, något som verkligen skulle utvecklas med åren. Modellmåleriet och modelltecknandet var också mycket viktigt för honom "men i en sån där liten landsortsstad fanns ju ingen som vågade ställa upp. Jag importerade då helt enkelt en modell från Stockholm som jag kände till och som jag målat tidigare. En konstintresserad plåtslagarmästare finansierade mitt våghalsiga företag med en växel på 450 kr. Då blev resa och hotellrum betald och för återstoden av pengarna satt hon modell så mycket jag önskade på residensvinden. Det blev väl använda veckor men länsstyrelsens tjänstemän funderade nog över vad den mörka skönheten i tomatröd kappa som varje dag kl. 11 sneddade över gården och gick in i vägstyrelsens avdelning (det var min port) hade för ärende dit och vad hon gjorde där i flera timmar.

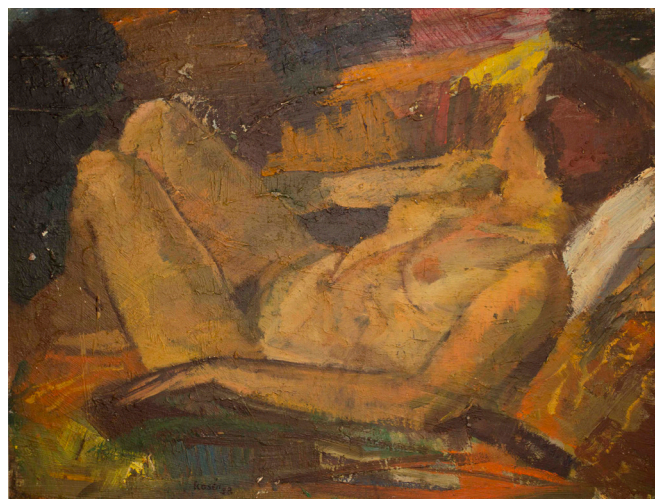
Så småningom återställdes arbetsron på Länsstyrelsen."

1935 bildade Gustav och Kjell Rosén, tillsammans med flera lokala konstnärer och konstintresserade personer, Västerbottens läns konstförening. Det markerade starten på en lång period av mycket aktivt konstliv i Umeå. Gustav Rosén verkade som föreningens ordförande fram till sitt frånfälle i december 1942. Det blev många utställningar med inbjudna konstnärer och bland de första var Helmer Osslund. Kjell Rosén fick flera tillfällen att träffa honom och diskutera sitt och Osslunds konstnärskap. Kylberg var en annan favorit, tidigare nämnd, men man uppmärksammade också unga lokala konstnärer. Bland dem fanns Vera Frisén, Olle Blomberg, Bertil Bajo Johansson, Stig Wretling och Berta Hansson för att nämna några av de lokala förmågor som själva ställde ut med stor entusiasm.

Flera av dessa blev Kjell Roséns vänner, livet igenom. Man kan, i bevarade recensioner och i konstföreningens anteckningar som finns vid Folkrörelsearkivet i Umeå, se att det var ett stort intresse för de utställningar som konstföreningen ordnade. Till konstföreningens vårsalong 1936 i Folkets hus stora sal sökte sig till exempel 1 246 besökare "vilket för en stad av Umeås storlek måste anses vara en rekordartat bra siffra" kan man läsa i Umebladet. I katalogen ser man att Kjell Rosén presenterade tio verk den gången. I recensionerna i den lokala pressen från den här tiden står det att Kjell Roséns konst uppskattades och man såg en positiv utveckling i hans landskaps-, porträtt- och modellmåleri.

1940 gifte sig Kjell Rosén med Karin, född Sandström från Sundsvall. Efter att de gift sig flyttade de till Hällnäs där Karin arbetade som folkskollärarinna, bland annat vid sanatoriet. En av Kjells mer kända målningar från den här tiden är porträttet av sanatorieöverläkaren Gunnar Hellsing som dennes underläkarkollegor gav honom i present på 40-årsdagen. Inkomsterna från detta och annat måleri kom säkert väl till pass för de här åren var det knapert. Krigsårens värnplikt betydde mycket bortovaro från familj och konstnärskap för Kjell Rosén.

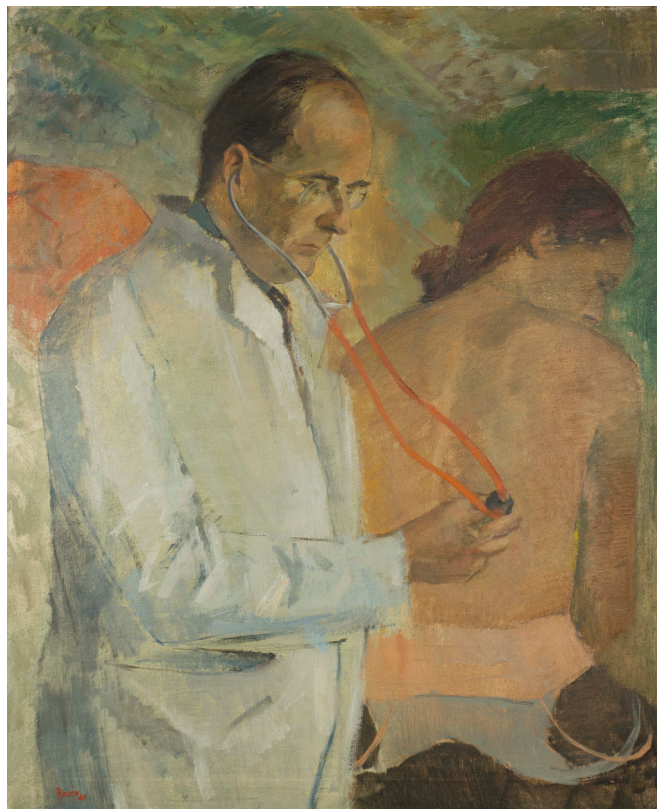
Om den här tiden skriver Kjell att "där var ett sagolikt landskap, det var ett eldorado för skidåkare, underbart för en målare och bättre kunde man egentligen inte ha det. Men beredskapen ställde till oreka i arbetsordningen och det fick man ju tåla."

*Nakenstudie, 1938. Målningen var en bröllopsgåva till Olle och Hertha Blomberg och hänger i sovrummet i Tuggengården utanför Lycksele. Den är den enda målningen vid Tuggengården som är utförd av en annan konstnär än Olle Blomberg. Målningen går där under namnet "Bröllopsgåvan". Olja på pannå. Målningen tillhör Stiftelsen Hertha och Olle Blombergs fond.
Foto: Fredrik Elgh.*

Konstnärens hustru Karin Rosén, 1947. Olja på duk, 63,5 x 52,5 cm. Privat ägo. Foto: Fredrik Elgh.

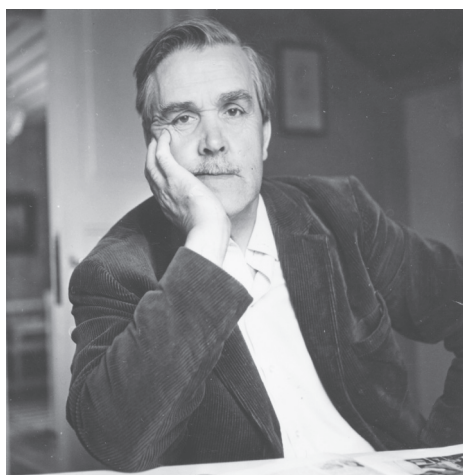

Överläkare Gunnar Hellsing vid Hällnäs sanatorium, 1941. I bilden ses doktor Hellsing auskultera en kvinnlig patients lungor. Modell för patienten var konstnärens hustru, Karin Rosén. Olja på duk, 72 x 58 cm. Privat ägo. Foto: Fredrik Elgh.

1937 gjorde Kjell Rosén sin utställningsdebut i Stockholm. Den skedde på Konstnärshuset. Han fick, åtminstone delvis, bra recensioner och sålde mycket bra. Denna utställning följdes av flera framgångsrika. Allt detta gjorde att en karriär i huvudstaden började hägra och 1944 flyttade Kjell och Karin ner. Utställningar på Konstnärshuset följdes av många andra och särskilt den 1948 på Gummessons konstgalleri blev en mycket stor framgång. Kjell Rosén sålde där sin porträttmålning "Judinna" i rött till Nationalmuseum och det kunde man läsa om i de stora dagstidningarna.

Kjell Rosén kom att etablera sig i huvudstaden och verkade där under resten av sitt liv. Han hade huvudsakligen två ateljéer, den första låg tre trappor över gården på Mäster Samuelsgatan 25, bakom NK. Det huset revs på 1970-talet och då bar det av till en ljus och fin ateljé högst upp i huset Vasagatan 40. De sista åren hade han sin ateljé i villan i Bromma.

Det målades förstås på många andra ställen. Fjäll- och älvslandskap i Västerbotten, de öppna landskapen och havet på Öland samt det lummiga Provence blev favorittillhåll och motiv under hela livet.

Konstnären Kjell Rosén (1909–1982). Foto: Familjen Kjell Roséns släktarkiv.

Livet och konsten

Kjell Rosén kunde försörja sig på sin konst även om inkomsternas storlek varierade ordentligt. Hans fru Karin arbetade som lärare. Hennes insats gav en ekonomisk stabilitet för familjen och möjliggjorde hans livslånga konstnärskap.

Kjell Rosén var en omvittnat flitig och rolig brevskrivare. Det är dock inte alldeles lätt att fånga hans karaktär. När släktingar beskriver honom så är det genomgående som en okonstlad och vänlig person med en alltid närvarande, finstämd humor. Vännerna och konstkritikern Einar Härlin vid Västerbottens-Kuriren

Fjällbild, 1970. Olja på duk, 65 x 100 cm. Privat ägo. Foto: Fredrik Elgh.

skrev 1959 i samband med 50-årsdagen att "bakom målarattityden gömmer sig en humorist som kan sätta färg också på en replik och göra den etsande vass. Kjell Rosén är nämligen en timid och gladlynt sällskaps-människa som uppskattas lika mycket som hans konst, kanske just emedan hans framgångar inte avsatt sig i hans person i form av egocentricitet och divalater. Inför konsten har han förblivit ödmjuk."

Om sitt vägval och sin konst skriver Kjell Rosén att "hur jag hamnat på denna törnbeströdda väg är svårt att precisera. Det handlade om ett uttrycksbehov, en skaparvilja, berättartvång kanske. Inget av mina övriga syskon har någon som helst konstnärlig ådra och jag är väl nån slags mutation kantänka. Så där snett kan det gå. Jag betraktades emellertid ingalunda som det svarta fåret i familjen, kanske för att journalistik roade mej lika mycket som de andra." Han fortsätter och berättar att "det finns stunder då man undrar vad man egentligen håller på med, naturligtvis mest då det går dåligt med måleriet. Man vill förnya sig och pröva nya uttrycksformer och färger eller hitta på nåt alldeles galet (alltid är det nån kritiker som finner det genialt). Man är ju helt hänvisad till sig själv, ingen kan räcka en hjälpande hand."

"Hur jag målar: [...] de första kritikerna nämnde nåt om färglyrik och det stämmer väl fortfarande fast det

betraktas som nåt fult idag. Jag blev tidigt fascinerad av Tärnafjällen och sedermera av Öland, två motpoler. Fjällandskapet är vertikalt och med klar luft, Öland är horisontalt och påminner om det franska Provence. Ön var förresten ett surrogat för Frankrike för många svenska målare under kriget. Beträffande porträttmåleri, är det naturligtvis roligast att välja modell själv men jag har haft turen att få måla många måleriska och på samma gång fascinerande personligheter. Jag försöker alltid ta reda på så mycket som möjligt om de blivande "offren" så att man får en grund att stå på. Vi pratar mycket under sittandet, dels för att vederbörande inte ska somna och dels för att man alltid vill ha nåt att lära."

Det var inte bara den gestaltande konsten som roade Kjell Rosén. Även klassisk och modern musik, både som lyssnare och pianist, samt litteratur var ständiga följeslagare.

Fjällen

De första fjällandskapen dyker upp 1931. Intresset för fjällen hade han fått av föräldrar och syskon. Det tidigaste måleriet är luftigt och ljus medan 1940- och 50-talen generellt producerade ett mörkare, kraftfullare färgspråk. De senare decennierna blev det återigen den

*Älvlandskap, 1935.
Olja på duk, 48 x
62 cm. Privat ägo.
Foto: Fredrik Elgh.*

höga och klara höstluften som kom att skina igenom hans dukar. Det blev höstens färger som kom att fascinerar Kjell Rosén mest. Det finns många exempel på verkligt färgsprakande fjälllandskap som upprymt tilltalar ögat. Han och Karin hade från det tidiga 1940-talet och fram till 1957 en fjällstuga i Klippen ovan Hemavan. Genom åren kom han att resa dit i stort sett varje höst och måla. Ofta i sällskap med sin gode vän, konstnären Ingvar Hällgren.

Om fjällmåleriet har Kjell Rosén skrivit att "det går alltid trögt den första tiden och man nickar igenkännande åt dom gamla blåbärsställena i form av brinnande björkar och rönnar, gröna vattenspeglar, svarta fjällstup, fjällvråkar, orangefärgade myrar och cinnoberröda ytor av ripris. Men de sista dagarna blir det bråttom att ta vara på allt innan landskapet blir som en ljusbrun björnfäll. Man borde egentligen åka till fjällen bara sista dagen." Han har också berättat att måleriet i höstfjällen, med de starka färgerna, var ett viktigt sätt för honom att kalibrera sin färgkänsla som sen användes i ateljémåleriet med porträtt, landskap och annat, under resten av året.

Älvlandskapen

De fanns tidigt i Kjell Roséns måleri, älvlandskapen i Västerbotten. Både Umeälven och Vindelälven fascine-

rade honom och i många målningar från 1930- och 40-talen får vi uppleva niporna och det strömmande vattnet under alla årstider. Ibland i ett pastoralt lugn, ibland forsande, ibland isande kyligt och vintrigt. En av Roséns större dukar på det här temat är den som hängt i aulan i Vindelns folkhögskola, föreställande Vindelälven som stilla flyter genom ett färgstarkt höstlandskap.

Öland

Redan tidigt på 1940-talet kom Kjell och Karin Rosén att förälska sig i Öland. Förutom några semestrar vid Höga kusten blev det många somrar på Öland med döttrarna Eva och Annika. 1957 sålde makarna sin stuga i Klippen för att ha möjlighet att köpa något eget på Öland i stället. Det blev en liten gård i Gudesjölund i närheten av Löttorp på norra Öland där Kjell Rosén inredde sin sommarateljé. I närheten hade den västerbottniska konstnären Vera Frisé och flera andra kollegor sina sommarhus. I berättelser, artiklar och bilder från Ölandsvistelserna framstår livet som okomplicerat och lyckligt.

Målningarna är luftiga, ljusa och färgbehandlingen mer sparsmakad än i de mer sprakande fjällbilderna. Det är vidsträckta landskap från Alvaret, hamnar, stränder och kalkstensbrott. Hit återvände familjen

*"Motljus Öland",
1961. Olja på duk,
42 x 57 cm.
Tillhör Region
Västerbotten.
Foto: Fredrik Elgh.*

varje sommar ända till slutet av Kjell Roséns liv. Den sista tiden avbildade han gärna den grönskande trädgården och en färgglad hängmatta får symbolisera den välbehövliga vila som säkerligen gavs här.

Provence

I ungdomen gav sig Kjell Rosén och hans konstnärskamrater Stig Wretling och Bertil Bajo Johansson ut på flera resor till framför allt Spanien och Frankrike. Till sammans med Ingvar Hällgren reste han till och förälskade sig i den gamla, bergiga byn Cotignac i hjärtat av Provence. Kjell Rosén och Ingvar Hällgren målade vingårdar, hus, plataner, höga klippor, brusande bäckar och andra landskap. Färgspråket är lite mer mustigt än det Kjell Rosén hittat på Öland. Men han beskriver samtidigt hur besläktat det öländska och det provençalska är när det gäller de horisontella landskapen och ett speciellt och besläktat dis som man svårigen hittar någon annanstans.

Porträtten

Redan på 1930-talet började Kjell Rosén att förkovra sig inom porträttmåleriet och troligen målade han sammanlagt mer än hundra porträtt under sin långa karriär. Ett av de mer kända är det som föreställer sanatorieöverläkaren vid Österåsen, Helge Dahlstedt. Han och hans fru, Eva Mörner, var konstsamlare och konst-

mecenater av rang. Det stora porträttet från 1946, hänger i samlingssalen på Österåsens sanatorium utanför Sollefteå. Det föreställer en vänlig och samtidigt myndig läkare som går rond hos en tuberkulos-sjuk flicka. I bakgrunden ses ett typiskt Rosénst, färgstarkt landskap genom det stora, öppna fönstret. Detta porträtt hade Kjell Rosén med på många utställningar under 1940- och 1950-talet. Han och Dahlstedt hade en livlig och vänskaplig korrespondens som pågick så länge den gamle doktorn levde.

*"Silverbäcken Provence", cirka 1980. Olja på duk, 54 x 65 cm.
Tillhör Region Västerbotten. Foto: Fredrik Elgh.*

Österåsens sanatoriums chef, överläkare Helge Dahlstedt (1885–1963), 1946. Olja på duk 90 x 114 cm. Tillhör Livsstils-
medicin Österåsen/
Region Västernorrland.
Foto: Fredrik Elgh.

Familjen Bonnier beställde fem porträtt av Kjell Rosén mellan 1940 och 1970 för samlingarna av författarporträtt i villan Nedre Manilla på Djurgården i Stockholm. De föreställer författarna och kulturpersonligheterna Erik Lindegren, Kjell Roséns gode vän Thorsten Jonsson, Ivar Lo Johansson, Ivar Harrie och Bengt Holmqvist. Här kan man verkligen följa Kjell Roséns utveckling inom porträttmåleriet från det drömlika till det alltmer konkreta.

Många var de personer som Kjell Rosén fick avbilda genom åren. En hel del av dessa beställningsverk kan upplevas som väl strama men det hörde till den genre av tjänstemanna- och företagarpporträtt och liknande som det ofta handlade om. Ett av dessa, som till skillnad från många andra är mycket personligt och levande, är det rättfram porträttet av den kände svenske hjärt-, kärlkirurgen Clarence Crafoord som hänger på Karolinska sjukhuset. På Dramaten i Stockholm hänger sedan 1981 Kjell Roséns drömlika tolkning från 1948 av Gunn Wållgren i hennes huvudroll som Mary Grey i Johanna från Lothringen. Mer avspänt och levande blev Kjell Roséns måleri då han målade av privatpersoner och allra helst sina egna släktingar. Det finns förtroliga porträtt av hans mamma, pappa, hustru, barn, vänner, kollegor och andra i den närmsta kretsen, som andas både kärlek och närhet.

Kjell Roséns skolkamrat och vän Thorsten Jonsson (1910–1950) från 1941. Jonsson, född och uppvuxen i Hörnsjö, Nordmaling, var publicist, författare och översättare. Olja på masonit, 93 x 72 cm. Målningen tillhör den Bonnierska porträttsamlingen vid Nedre Manilla, Djurgården, Stockholm. Foto: Fredrik Elgh.

Sigrd Nygren (1903–1993), Västerbottens första kvinnliga läkare, 1981. Olja på duk, 77 x 61,5 cm. Tillhör Skellefteå kommun. Foto: Fredrik Elgh.

En av Kjell Roséns allra sista målningar är det avslade och direkta porträttet från 1981 av den första kvinnliga läkaren i Västerbotten, Sigrd Nygren. Hon var god vän till konstnären, verksam som läkare samt varm tillskyndare av teaterverksamheten i Skellefteå. Porträttet beställdes av kulturförvaltningen i Skellefteå till invigningen av kommunens nya teaterlokaler. Kjell Rosén var fortfarande aktiv som konstnär när han hastigt och oväntat gick bort i februari 1982.

Källor, ej tryckta

Rosén, Kjell. Självbiografiska anteckningar, 1980. Familjen Kjell Roséns släktarkiv.

Samtal med Kjell Roséns döttrar Eva Söderberg och Annika Rosén.

Familjen Gustav Roséns släktarkiv. Folkrörelsearkivet i Västerbotten.

Västerbottens läns konstförenings arkiv. Folkrörelsearkivet i Västerbotten.

Sanatorieöverläkare Helge Dahlstedts arkiv. Avdelningen för arkiv och specialsamlingar, Universitetsbiblioteket, Umeå universitet.

Widmark, Annica. Kjell Rosén 1909–1982. B-uppsats. Institutionen för konstvetenskap, Umeå universitet 1991.

Källor, tryckta

Boberg, Gun. *Pionjärerna – den första generationen konstnärer i Västerbotten*. Västerbottens-Kuriren 1994.

Bonnierförlagen. *Nedre Manilla. Katalog över den bonnierska porträttsamlingen*. Stockholm 1993.

Dahlstedt, Helge. *Norrland i konsten*. Föredrag vid Norrlandsmässan 1954. Umeå 1955.

Kronlund, Dag. *Porträtten på Dramaten*. Atlantis 2014, sid. 220–222.

Lindman, Stig. *Västerbottenkonstnärer – Kjell Rosén*. Västerbotten 1961, sid. 105–106.

Lindström, Arne. *Konst och konstliv i övre Norrland*. Ord och bild 1941, sid. 214–219.

Lindström, Arne. *Kjell Rosén*. Ord och bild 1952, sid. 33–38.

Rosén, Gull-Mari & Rasch, Elisabet. *Med konsten som motiv. Västerbottens konstförening 75 år*. Västerbottens museum 2011.

Öhman, Nina. *Bonniers Porträttsamling Nedre Manilla*. Albert Bonniers förlag 1994, sid. 156, 163, 180 [med porträttet av Thorsten Jonsson], 182 och 210.

Den här artikeln är en sammanfattning av en kommande bok om Kjell Roséns liv och konst.

GLÖM INTE ATT UPPGE
FÖRFATTARNAMN OCH KÄLLA
NÄR DU HÄNVISAR
TILL DENNA ARTIKEL